

Gyöngyszemek 23 – Húsvéti leltár

„Áldott a mi Urunk Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámasztása által élő reménységre, arra az el nem múló, szeplőtelen és hervadhatatlan örökségre, amely a mennyben van fenntartva számotokra.“ (1Pét 1,3-4)

Mit felelnél, ha azt kérdeznék tőled, hogy számodra mit hozott idén a húsvét ünnepe? Megszoktuk, hogy ilyenkor a családbeli húsvéti tojáskeresés, a vidám locsolkodás, a bőségesen terített, ünnepi asztal, esetleg az ünnepélyes úrvacsorás istentisztelet jelentette a csúcspontot. De bizony idén még ezekről is le kellett mondanunk. Ott állunk hát üres kézzel? Pedig a feltámadás ünnepe olyan korszakalkotó esemény volt, amelyre nem csak egy kétezere évé élő keresztény egyház épült fel, de minden keresztény számára is van hozadéka. Erről szól mai igénk.

1.

Senkit ne zavarjon ennek a két bibliai versnek a sűrített töménysége. Ebben az egyetlen mondatban szinte mind együtt vannak a legfontosabb bibliai fogalmak: Isten, mint Atya, Jézus, mint Úr, irgalom, újjászületés, reménység, feltámadás, örökség, menny. Ezekről mind külön-külön hosszas tanulmányt lehetne írni. Most azonban inkább azt jegyezzük meg, hogy ezt a nagy fogalom-tömeget az apostol tulajdonképpen imádságban fogja össze: „Áldott legyen az Isten.“

Első pillanatra úgy gondolnánk, hogy ebben semmi rendkívüli nincsen, hiszen sok imádság kezdődik így. Itt azonban ez a mondat elejére állított, hangsúlyos „áldott“ úgy szerepel, mint egy szívből fakadó örömkialtása annak, aki nem tud hova lenni az őt ért boldogságtól. Ez az imádkozó tudatában van annak, hogy amit Isten a Jézus Krisztus feltámasztásával tett, azért semmi köszönet nem elég. Ez számára sokkal többet jelent, mint hogy azt egyszerű köszönetmondással lehetne elintézni. Benne tükröződik a hála a megtapasztalt vigasztalásért és a reménységért. Számára ez valóságos gyógyír, hiszen ez a mi világunk az elmúlás és a halál markában van. Éppen ma ezt nem szükséges külön is igazolni, amikor az egész embervilág egy gonosz vírus rémületében él. Százezreknek, talán majd millióknak kell még az életükkel fizetni, s ez előtt senki nem lehet biztonságban.

A feltámadás ünnepe arra emlékeztet, hogy ez a halál mégsem a végső és megfellebezhetetlen hatalom. Jézus feltámasztásával Isten felcsillantotta a halál feletti győzelem lehetőségét, sőt valóságát. Már csak ezért is örömműn az, amelyen a korai keresztények kinevették és csúfolták a halált. Míg a mi kísértésünk az, hogy – minden felvilágosult eszköz és technika bevezetése ellenére – félünk a haláltól, akár bevallottan, akár dacos hősökéssel.

Mi maradt az idei húsvétból? – ez valamennyiünk felé elhangzó, komoly kérdés a reszkető embervilág közepette és a halál bőséges aratását félve. Megbabonázott reszketés a bármikor megjelenhető halál réme előtt? Vagy alázatos térdre hullás az előtt, akinek egyedül van hatalma a halál felett és hitt benne? Ma nem az a benyomásunk, hogy mai kereszténységünk az utóbbi magatartást tükröznél. Inkább összpontosítjuk minden erőnket a halál elől való menekülésre, akár úgy, hogy félvállról vesszük, akár úgy, hogy ki nem fogyunk a trükkökből, amelyek segítségével legyőzni szeretnénk. Mai igénk mindezeket fölöslegessé teszi, mert komolyan veszi a halál tényét, de még inkább annak legyőzőjét. Ez ad okot vigaszra és ébresztheti bennünk a reményt.

2.

Igénk azt mondja, hogy Jézus feltámasztása által Isten „újjászült“ minket. Akik biológus-szemmel olvassák ezt, nyilván soha nem fogják megérteni a mondanivalóját. De akik foglalkoztak a Jézus korabeli misztériumvallásokkal, vagy legalább hallottak

róluk, azok tudják, hogy ezek is újjászületést ígértek híveiknek. Aki például megfelelő áldozatot mutatott be vagy éppen bikák vérét csurgatta magára vagy kiállta a tűzpróbát, az „újjászületett“. Ahogy a természet is évenként megújul: egy fajta újjászületés eredménye a tavasszal rügyező fák, a vidáman csiripelő madarak és a nap megújuló ereje. A zsidóságtól sem volt idegen ez a folyamat és annak szellemi-lelki tartalma. Ha például egy pogány szimpatizált a zsidósággal és zsidóvá válásra határozta el magát, azt is az újszülött gyermekhez, egy „újjászületetthez“ hasonlították a rabbik.

Az Újszövetségben is van néhány hely, ahol újjászületésről van szó, s itt főleg Jézusnak a Nikodémussal folytatott beszélgetésére gondoljunk. Ott Jézus az újjászületés szükségességéről beszélt, amit Nikodémus azonnal félre – biológiailag értett. Jézus azonban helyére tette a dolgokat, amikor ezt mondta: „ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába“ (Jn 3,5). Ez a mondat a mi igénk megértésében is nagyban segíthet. Mindenekelőtt azért, mert nem ránk fordítja a tekintetet, mint akik maguktól születnek újjá, hanem Istenre utal, akinek viszont motiváló ereje az ő „nagy irgalma“. Ahogy az újszülött sem tehetett semmit a megszületéséért, úgy gondoskodik Isten is arról, hogy irgalma gyakorlásával végezze el rajtunk az újjászületés csodáját. Mégpedig a víz és a Lélek által, mondja Jézus. Amit sokan, talán okkal, úgy értelmeznek, hogy a víz a keresztség vizét jelentené, a Lélek pedig az, aki hatóvá teszi és megpecsételi a keresztséget. Ebben az értelemben beszélt Pál is Titusnak írt levelében: „...nem az általunk véghezvitt igaz cselekedetekért, hanem az ő irgalmából üdvözített minket újjászüelő és megújító fürdője a Szentlélek által ...“ (Ti 3,4).

Van azonban más értelmezésre is lehetőség. Főleg, ha az Ószövetségre gondolunk, amely gyakran beszél új teremtésről, sőt inkább Isten újjáteremtő erejéről. Szó van az Isten elhangzó ígéjéről, amely „nem tér vissza... üresen, hanem véghezviszi, amit akarok“ (Ézs 55, 11). Valószínűleg ebből következik Pál egyik mondata is: „Aki Krisztusban van, új teremtés az; a régi elmúlt és íme, új jött létre. Mindez pedig Istentől van“ (2Kor 5,17).

Furcsának és idegennek tűnhet, de ez húsvét legfőbb üzenete: Isten véget vetett valaminek, talán egy egész világekorszaknak és Jézus feltámasztásával megteremtette az újnak „zsengéjét“, mintegy prototípusát. Ennek kifejlése még várat magára, de a biztató kezdet megtörtént, amit csak sejtenünk lehet. Jól példázza ezt a feltámadott megjelenése a magdalai Máriának. Mária nagy örömeben legszívesebben átölelné a Feltámadott lábát, értsd ragaszkodna a régihez. Jézus azonban rászól, hogy meg ne érintse, mert „még nem mentem fel az Atyához ...“ (Jn 20,17). Jézus már átment abba az országba, amelyet maga is hirdetett, de Máriának még erre a biztos jövőre várnia kell.

Isten velünk is újat akar kezdeni, akár a fiával, s felcsillantja azt, mint Máriának. Ha eddig a bűnnel és halállal a nyakunkban éltünk, akkor Ő most az életet, a vele élő gyermekei szabad világát teremti meg nekünk. Mi is visszatekinthetünk az üres sírra, mint amely a régi világhoz tartozott. És felszabadultan fogadhatjuk Isten új ajánlatát: „Íme, újjáteremtek mindent“ (Jel21,5).

Lehet, hogy húsvét után sem múlnak el felgyülemlett gondjaid, nem leszel automatikusan felgyógyult, szegénységedet sem szünteti meg valami nem várt szerencse. De amikor megbizonyosodsz afelől, hogy a feltámasztó és újráteremtő Isten kezében vagy, „élővé“ válik a reménységed, amely megelevenít, újjászüel, új erővel ruház föl és teljesen új távlatokat nyújt. Aki Krisztusban, a feltámadottan élőben van, új teremtés az. Gondolj erre és légy hálás érte.

Mi maradt az ideai húsvétból? Húsvéti csodának tekintem azt, ahogyan megtanultuk – a kereszténység története 2000 éve alatt soha még –, hogy sok sallangtól megszabadultunk és Isten odarendelt vissza bennünket, ahol az Ő imádása igazán történhet, a „belső szobába“. Mint ahogy azt is, ahogy önző, csak egyéni érdekeket

hajszó, huszonegyedik századi emberek szíve megnyílt és lett a jelenlegi nyomorúságban szolgálatkésszé és segítővé. Sőt talán még azt is megkockáztathatjuk, hogy ez az egész világot megkínzó járvány sem véletlenül éppen a böjt, a nagyhét és a feltámadás ünnepe idejére esett. Mint ahogy csak szemléltetni akarná a halál szemmel látható tombolását, de gyógyultakban és megmentettekben az Isten új világa sejtésszerű felcsillanását is, ahol „Isten letöröl minden könnyet a szemünkről és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom, mert az elsők elmúltak“ (Jel 21,4).

3.

Igénk azonban óv minden túlzó rajongástól. Nem akarja, hogy azt gondoljuk, mintha Isten csupán valami evilági javulást, helyzetünk jobbítását, társadalmaink feszültségei megszüntetését szeretne volna húsvéti tette által elérni. Tervébe nyilván ez is belefér. Erre emlékeztet bennünket a megújuló természet, a termékenységre utaló locsolás, az Ő gondviselését idéző terített asztal. Ám húsvétkor a tekintetünket sokkal inkább a jövőre irányítja. A cél felé, amelybe minden ajándékát összpontosítja. Igénk „örökségnek“ nevezi azt, amely – újra csak – az Ószövetségben olyan nagy szerepet játszott. Ott hazátlan és bizonytalan sorsú népnek ígérte a leglényegesebbet, hogy tudniillik talajt ad a lába alá és hogy ott vigyázza a boldogulását.

Az örökség képe később, még ennél a népnél is, nagy tartalmi változáson ment át. Az örök életet szeretne volna örökölni a gazdag ifjú, Jézust kérdezve a mikéntjéről (Mk 10,17). Pál írta Titusznak, hogy az „örök élet részesei lehetünk a Jézus Krisztus által“ (Tit 3,7). Amikor pedig az efezusi vénektől búcsúzott, Istennek ajánlotta őket, akiknek „örökséget adhat a szentek között“ (ApCsel 20,32). A kolosszei gyülekezetet pedig már azzal biztatja, hogy „megkapja az Úrtól az örökséget“ (Kol 3,24).

Erre az örökségünkre irányította figyelmünket Isten húsvétkor. S ez nem ámitás. Hiszen Isten gyermekei vagyunk, s gyermekeknek jár az örökség. Örökölhettek. Ahogy gondoskodott evilági életünkről, biztosra vehetjük, hogy ez a gondoskodása annak lejártával sem szűnik meg. S ahogy Jézust sem ejtette ki a kezéből – bár emberi kezek mindent megtettek ennek eléréséért! – hanem feltámasztotta, így vár ránk is az örök élet öröksége. Hogy mondta ezt Pál? „Első zsengeként támadt fel Krisztus, azután ... következnek azok, akik a Krisztuséi“ (1Kor 15,23). Tudniillik az örökösök. Ez a mi örökségünk „el nem múló, érintetlen és hervadhatatlan“. Mert Isten ajándéka.

Ez a mi reménységünk is. Húsvét erre nem csak emlékeztet, de bizakodással tölt is el. „Adjatok hálát az Atyának, aki alkalmassá tett titeket arra, hogy a szentek örökségében, a világosságban részesüljete“ (Kol 1,12).

Ez a mi húsvéti leltárunk. Ámen

Gémes István